

November a húsmarhatartásban

A takarmányozási költségek csökkentése nagymértékben hozzájárul gazdaságunk eredményességéhez. Húsmarhatartás esetében erre az egyik ilyen lehetőség a legeltetési időszak növelése.

A legeltetési időszakot úgy tudjuk növelni, hogy nagyobb területet jelölünk ki legeltetésre, vagy a legelőterületeinket intenzívebben használjuk (illetve a kettő ötvözetje). A területhasználattal intenzitásánál azonban ne feledjük el megjegyezni, hogy a húsmarhatartó gazdaságok döntő része érintett az Agrár-környezetgazdálkodási Program gyeptakarmányozási célprogramjában, így az intenzív területhasználat (műtrágyázás, öntözés, egyes esetekben szerves trágyázás) korlátozott.

A legeltetési időszak növeléséhez elengedhetetlen az előre gondolkodás, vagyis a legeltetési sorrend megtervezése, szántóföldi melkiktermékek legeltetése, gyeptelepített kaszálók második növényének legeltetése, alternatív legelők készítése.

A kukoricatarló

Az egyik legáltalánosabban ismert lehetőség a kukoricatarló legeltetése. Ennek természetesen az a feltétele, hogy saját, vagy a szomszédos gazdaságok termeljenek kukoricát, s azok legeltetett állatokkal könnyen elérhetőek legyenek. A kukoricatarlón található takarmány minősége és mennyisége nagymértékben függ a betakarítás technológiai szintjétől.

Az állattenyésztő szempontjából kedvező a régebbi gépark, ugyanis több a kukoricacső a táblán, mely legértékesebb a tarlón található takarmánykomponensek között. Mindentől függetlenül célszerű szakaszolt legeltetést folytatni, 4-5 napos szakaszok kerítésével. A szármaradvány minőségétől és a talajállapottól függően kell a legeltetett terület nagyságát meghatározni, általában 100 m²/tehén/nap. A legelő jószág először a csőmaradványokat, majd a levelet, s legvégül a szárat fogyasztja, ezért érdemes szakaszolni, hisz így szakaszonként újra és újra vannak táplálóbértékben bőségebb

napok. A kukoricatarló őszi legeltetésekor a tehenek naponta mintegy 9-10 kg szárazanyagot vesznek fel (10% szem, 90% levele, csúsz, szár), s ez fedezi az egyedek energiaszükségletét, azonban mindeztől függetlenül az állomány kondícióját folyamatosan figyelemmel kell kísérni, s szükség esetén szena vagy zabszalma kiegészítéssel kell éltetni. A kukoricatarló legeltetését a betakarítást követően mihamarabb szükséges elkezdni, hisz akkor a legmagasabb a kukoricaszár táplálóbértéke, ami az idő előrehaladtával folyamatosan csökken, továbbá az őszi mélyszántás biztonságos elvégzése érdekében sem tanácsos várakozni a

KUKORICAZSÁR ISZAPTARTALMI ÉRTÉKEI

Kukoricaszár	Szakaszolt g/ha	Nem	NEg	MFE	MPN	1000 g szárazanyagban			
						N ₂ /teh	N ₂ /rost	Ca	P
októberi	427	4,92	2,57	66	31	51	315	6,8	2,6
novemberi	532	3,06	1,70	61	32	53	345	6,4	2,0
decemberi	570	3,43	1,18	56	30	48	348	5,0	1,9
január-február	713	2,94	0,72	51	22	39	360	4,5	1,5

legeltetéssel. A kukoricatarló legeltetése a növénytermesztési ágazatnak is kedvező, hisz letakarítja a tarlót, szerves trágyával teríti be a táblát.

Lábon száradt fű

Nagy gyepterülettel, telepített kaszálókkal rendelkező gazdáság a lábon elszáradt fű (második növedék) legeltetésével hetekkel növelheti legeltetési időszakát. Több szempontból előnyös, ha egyes szántóterületeinkre magas fűhozamú takarmányfűeket telepítünk. Igen előnyös a vetésforgó és az Agrár-környezetgazdálkodási Program szántóföldi célprogramjainak elérése szempontjából és nagy mozgásteret ad a téli legeltetés megvalósításához is. Hasonló eredményeket hozhat a fűmag-nyerés érdekében telepített tábla. Ilyen lehet például a nádkepű cserkesz, hiszen jó a fagyűrő képessége, erős levélzete alkalmasá teszi a téli legeltetésre. Annál is inkább hiszen a Helyes Gazdálkodási Gyakorlat gyepterületeken nem engedélyozzi a legeltetést, azonban ez nem vonatkozik a szántóterületekre.

A bundában hagyott fű, bár kevésbé jó takarmányértékű, de elegendő táplálóanyagot nyújt a vemhességük második felében lévő, beállt ciklussal tehéneknek, növendék úszónak.

Téli legeltetés

A téli legeltetés több figyelmet és munkát igényel, mint a nyári. Folyamatosan figyelniünk kell az állomány kondícióját, nem szabad elfelejteni, ebben az időszakban, hogy nem romol-

hat az állatok kondíciója, s ha ez mégis bekövetkezik, azonnal gondoskodnunk kell takarmánykiegészítésről!

Miért veszélyesebb ez az időszak?

Mivel a környezet sokkal szeszélyesebb és hidegebb, így az állatok táplálóanyag igénye növekszik, s a területen található takarmány minősége is

az ivóvíz biztosítása sem olyan egyszerű, mint nyáron.

Ne legeltessük „agyon” a területet, hisz ez nemcsak kondícióromláshoz vezet, hanem a terület tönkretételével is járhat.

Kedvező, ha a telefőhelyhez közel van a téli legelő, vagy a közelében ki tudunk alakítani átmeneti telefőhelyet (pihenő-domb, etető és itatóhely, szél-

sokkal hektikusabban változik (eső, fagy, taposás), mint vegetációs időszakban.

Szeles és esős időben komoly MJ-okat (energiát) takarítunk meg kisebb erdőszegélyek, bokorcsoportok bekertelésével. Vannak olyan jó árnyékdett, sok fával, bokorral telelt dombbal gazdagított legelőszakaszok, ahonnan egész télen nem hajtáná be az ember a jószágot, azaz ideális teleltető helyek.

Nem szabad megfeledkezni a nyálósórol és arról sem, hogy

védett hely), ahol tudna pihenni az állomány, esetleg kiegészítő takarmányozásról itt tudunk gondoskodni, akkor a következő vegetációs időszakig be sem kell hajtánunk.

A téli legeltetés jó és hasznos dolog, sok értékes takarmányt tudunk vele megtakarítani, de okosan, nagy odafigyeléssel kell végezni.

Ha mégis beszorultunk

Amennyiben klasszikus időben kénytelenek vagyunk beteleltetni, akkor a téli takarmányo-

zás időszaka alatt fordítsunk nagy figyelmet a takarmányokkal való takarékoskodásra, s itt nem a spórolásra gondolok, hanem a pazarlás csökkentésére. Ha szilázst vagy szenázst etetünk, akkor a jászolnak legyen pereme, az állat ne tudja az etetőútra húzni. Előnyös, ha az etetőternek teteje is van, így csapadékos időben nem megy

tönkre a takarmány. Széna etetése legelőnyösebb különféle környezetből, ebben az esetben nem húzza maga alá, mint jászlas etetésnél, és nem „mászik bele”, mint szabad etetésnél. Az abraktakarmány szilázsba keverve hasznosul a legjobban, s az elosztása is így a leggyengétebb. Ha van módunk és lehetőségünk rá, akkor a gyenge tehéneknek praktikus javító csoportot kialakítani, s csak azon egyedeket részesíteni póttakarmányozásban, amelyek azt igénylik.

A szarvasmarha jó bírja a száraz hideget, azonban a folyamatosan eső hideg csapadék és szél gyorsan csökkentheti állatunk kondícióját. Tető alatt könnyen meg tudjuk őket óvni ettől, ha nincs tetőnk, akkor valamiféle szőlvédett helyet készítsünk elő (erdőszegély, bálakazlak, bokorsorok), s mindig gondoskodni kell száraz pihenőhelyről.

Ha nincs szilárd burkolatú etetőterünk, akkor folyamatosan váltogassuk az etetőhelyet.

Az állomány kondícióját ebben az esetben is folyamatosan kövessük figyelemmel, s amennyiben szükséges, rendeljünk el póttakarmányozást.

Kovács Zoltán

